

Koulun tukitoimet ja luokkaympäristössä annettava tuki oppilaalle

NepsyMieli- neuropsykiatrinen
palvelupolku, ml.saamenkieliset ja
kulttuurinmukaiset palvelut,
opiskeluhuollon
mielenterveyspalveluissa - pilotti

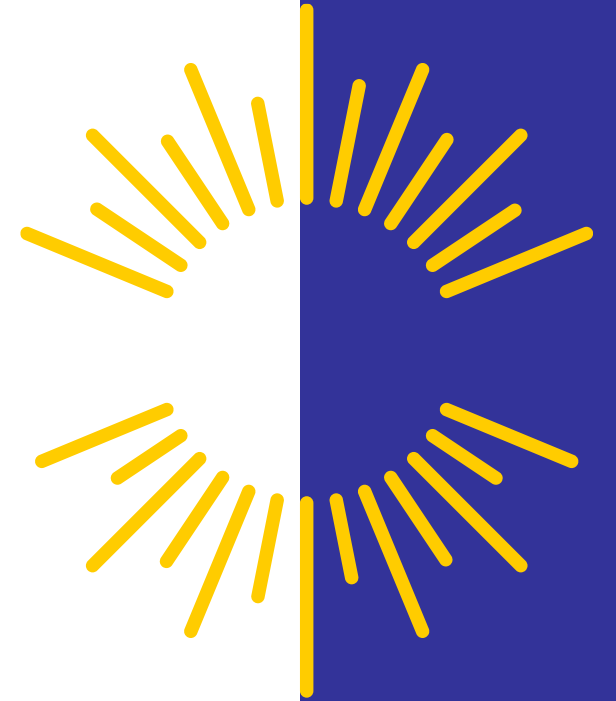
Häyry Marjo
Välimaa Miia
Vuomajoki Pilvi

Kysely opettajille

- NepsyMieli- pilotissa oli mukana Karigasniemen ja Nuorgamin koulut, joissa on yhteensä 13 opettajaa. Yhdyshenkilönä pilotissa koulun osalta toimi mukana olevien koulujen rehtori Laura Niittyvuopio-Valle.
- NepsyMieli- pilotin aikana pilottikoulujen opettajille toteutettiin sähköisesti kysely aiheena ”Koulun tukitoimet ja luokkaympäristössä annettava tuki oppilaalle”. Kysely oli avoinna 19.3.-2.4.2025 välisen ajan. Vastauksia kyselyyn saatiin 8kpl.
- Kyselyn avulla oli tarkoitus tehdä näkyväksi opettajan konkreettiset toimet ja luokkaympäristössä annettava tuki oppilaalle eli
 - 1) opettajan antama konkreettinen tuki oppilaalle,
 - 2) opettajan saama tuki opiskeluhuollon ammattilaiselta em. tuen antamiseen sekä
 - 3) opettajan ja opiskeluhuollon ammattilaisen välinen yhteistyö

Kyselyn tulokset

Kyselyyn vastanneet

3 luokanopettajaa/ luokanvalvojaa

3 aineenopettajaa

2 koulunkäynninohjaajaa

Opettajan antama konkreettinen tuki oppilaalle luokkaympäristössä

- Opetuksen eriyttäminen ja yksilöllistäminen
- Selkeys ja ohjeiden saavutettavuus
- Käsitteiden ja sanaston ymmärtämisen tukeminen
- Monipuoliset ja joustavat työskentelytavat
- Visuaalinen ja konkreettinen tuki
- Toiminnan rytmittäminen ja fyysinen oppimisympäristö
- Psyykkinen ja sosiaalinen tuki

Opettajan antama konkreettinen tuki oppilaalle luokkaympäristössä

Opetuksen eriyttäminen ja yksilöllistäminen

- Opetus mukautetaan oppilaan yksilöllisiin tarpeisiin. Tämä tarkoittaa mm. tehtävien määrän, vaikeustason ja työskentelytapojen säätelyä.
- Kaikille oppilaille tarjotaan tarvittaessa erityistukea, sillä opetustilanteet suunnitellaan joustaviksi (esimerkiksi pienryhmäopetus).
- Oppilaalle voidaan antaa valmiita tai täydennettäviä muistiinpanoja sekä selkeästi rajattuja tehtäväalueita (esim. tietyt sivut kirjasta).
- Käytössä on vaihtoehtoiset suoritustavat (esim. suullinen tai kirjallinen koe), ja kokeen voi myös käydä yhdessä läpi suullisesti ennen aloitusta.

Selkeys ja ohjeiden saavutettavuus

- Käytetään lyhyitä, selkeitä ja yksilöllisesti mukautettuja ohjeita.
- Ohjeistus annetaan usein sekä sanallisesti että kuvallisesti (monikanavainen viestintä).
- Oppilailla on mahdollisuus käyttää TimeTimeria ajanhallinnan tukena ja sovittuja työskentely- tai siirtymärutiineja.

Opettajan antama konkreettinen tuki oppilaalle luokkaympäristössä

Käsitteiden ja sanaston ymmärtämisen tukeminen

- Oppilaille selitetään käsitteet, uudet sanat ja ilmaisut yhdessä. Sanastoa voidaan työstää yhteisesti ennen tehtäviä ja kokeita.
- Termien läpikäyminen on osa opetuksen ennakkointia ja vahvistaa kielellistä saavutettavuutta.

Monipuoliset ja joustavat työskentelytavat

- Oppilaat voivat valita itselleen sopivia tapoja työskennellä: liikkuminen, näpertely, musiikin kuuntelu ovat sallittuja tarvittaessa.
- Oppimisessa hyödynnetään havainnollistamista (videot, digitaaliset välineet kuten Geogebra) ja käytännönläheisiä tukimateriaaleja.
- Oppilaita rohkaistaan käyttämään itselleen sopivia välineitä kuten istuintyynyjä, puristeluleluja tai sermin tuomaa suojaa.

Opettajan antama konkreettinen tuki oppilaalle luokkaympäristössä

Visuaalinen ja konkreettinen tuki

- Kuvallinen tuki ja mallin näyttäminen ovat keskeisiä menetelmiä erityisesti tehtävien aloittamisessa ja siirtymissä.
- TimeTimer, kuvatuki ja muut visuaaliset keinot tukevat oppilaan ajanhallintaa ja jäsentävät koulupäivän kulkua.

Toiminnan rytmittäminen ja fyysinen oppimisympäristö

- Päivittäiset selkeät rutiinit luovat turvallisuutta ja ennakoitavuutta.
- Käytössä on taukojumpat, sovitut liikkumistauot ja mahdollisuus vetäytyä omaan rauhalliseen tilaan.
- Sermit, istuintyyny ja rauhoittumista tukevat välineet auttavat oppilasta keskittymään ja säätämään vireystilaa.

Opettajan antama konkreettinen tuki oppilaalle luokkaympäristössä

Psyykkinen ja sosiaalinen tuki

- Oppimisympäristössä korostetaan turvallisuutta, kannustavuutta ja positiivista palautetta.
- Parityöskentelyssä huomioidaan oppilaiden keskinäinen tuki, ja oppilaat tukevat toisiaan ryhmätöissä.
- Jo yrittämisestä saa kiitosta – myönteinen palaute motivoi ja tukee oppimisen iloa.

Oppilaan saamenkielisyyden ja/tai saamelaisen kulttuuritaustan huomioiminen

- Saamen kielen käyttäminen opetuskielenä
- Kielitaitojen tukeminen ja vahvistaminen
- Kulttuurinen sensitiivisyys ja identiteetin tukeminen
- Yhteistyö kodin ja yhteisön kanssa

Oppilaan saamenkielisyyden ja/tai saamelaisen kulttuuritaustan huomioiminen

Saamen kielen käyttäminen opetuskielenä

- Opetus tapahtuu saamen kielellä, ja oppimateriaalit pyritään hankkimaan saamenkielisinä, mikäli mahdollista.
- Kielitietoisuutta vahvistetaan käymällä oppiaineiden käsitteet ja termit sekä saameksi että suomeksi.
- Oppilas saa tukea omalla äidinkielellään, ja kaikki tukitoimet toteutetaan saameksi (esimerkiksi ohjaus, oppimisen tuki, yhteistyö kodin kanssa).

Kielitaitojen tukeminen ja vahvistaminen

- Oppilaita rohkaistaan käyttämään saamen kieltä kaikissa oppiaineissa ja myös koulun arjessa.
- Saamen kieltä harjoitellaan systemaattisesti saamenkielisillä tunneilla.
- Kieltä vahvistetaan myös vertaamalla sen rakenteita muihin kieliin, mikä tukee monikielisyyttä ja kielitietoisuutta.

Oppilaan saamenkielisyyden ja/tai saamelaisen kulttuuritaustan huomioiminen

Kulttuurinen sensitiivisyys ja identiteetin tukeminen

- Opetuksessa otetaan huomioon saamelainen kulttuuri: käsityöperinteet, juhlaperinteet (esim. saamelaisten kansallispäivä 6.2.) ja perinteinen elämäntapa integroidaan oppiaineisiin, erityisesti taito- ja taideaineisiin.
- Saamelaisuutta käsitellään vahvuutena ja identiteettiä tukevana voimavarana. Tavoitteena on vahvistaa oppilaan kulttuurista identiteettiä ja hyvinvointia.

Yhteistyö kodin ja yhteisön kanssa

- Perheiden ja sukujen tuntemus nähdään tärkeänä osana oppilaan oppimisen ja hyvinvoinnin tukemista.
- Kodin kanssa tehtävä yhteistyö tapahtuu saameksi, jolloin viestintä on oppilaan ja huoltajien kannalta saavutettavaa ja kulttuurisesti merkityksellistä.
- Opettajan oma kulttuurinen osaaminen – kuten käsityötaitojen tai perinteiden tuntemus – tuo opetukseen autenttisuutta ja arvostusta kulttuuria kohtaan.

Saamenkielinen tukimateriaali: Mitä käytössä ja mitä tarvitaan lisää?

Mitä käytössä?

- Tehdään itse
- Kalenteri löytyy luokasta myös saameksi.
- Mm. saamenkielisiä oppikirjoja, sanakirjoja, digitaalmateriaalia.
- Kuvatuet ja kaikki muukin materiaali on saameksi

Mitä tarvitaan lisää?

- Materiaali, jolla voi tutkia saamenkielisten oppilaiden lukemista ja kirjoittamista- jos haasteita lukemisessa tai kirjoittamisessa, materiaalia, jolla tukea tätä
- Alaspäin/ylöspäin eriyttävää materiaalia
- Saamenkieliset ajantasaiset oppimateriaalit
- Yhteistyötä rajan yli oppimateriaalin suhteen
- Verkkosivustoja, mikä tarjoaa monipuolista oppimateriaalia esimerkiksi.
- Kuvatukeen adhd/nepsy: tuntemuksia kehossa, minua kuormittaa, energia taulukko, hengitysharjoitus jne.

Opettajan saama
konkreettinen tuki
opiskeluhuollon
ammattilaiselta (psykologi,
kuraattori, terveydenhoitaja)

- Opiskeluhuollon asiantuntijoiden tuki opetustyössä
- Moniammatillinen yhteistyö ja rakenteet
- Oppilaiden hyvinvoinnin edistäminen
- Tukitarpeiden arviointi ja varhainen puuttuminen

Opettajan saama konkreettinen tuki opiskeluhuollon ammattilaiselta (psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja)

Opiskeluhuollon asiantuntijoiden tuki opetustyössä

- Opettaja saa tarpeen mukaan nopeasti tukea ja ohjausta opiskeluhuollon ammattilaisilta kuten kuraattorilta, psykologilta ja terveydenhoitajalta.
- Keskusteluyhteys opiskeluhuollon henkilöstöön on toimiva, ja tieto oppilaan tilanteesta liikkuu moniammatillisesti.
- Opettaja saa tarvittaessa neuvoja esimerkiksi tukikeinojen valintaan oppilaan hyvinvoinnin tukemiseksi.

Moniammatillinen yhteistyö ja rakenteet

- MAR-palaverit (moniammatilliset asiantuntijaryhmän kokoukset) ovat säännöllisiä ja toimivia, ja niissä suunnitellaan yhdessä oppilaan tukitoimia.
- Opettaja osallistuu aktiivisesti yhteistyöhön opiskeluhuollon asiantuntijoiden kanssa oppilaan kokonaisvaltaisen tuen suunnittelemiseksi.

Opettajan saama konkreettinen tuki opiskeluhuollon ammattilaiselta (psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja)

Oppilaiden hyvinvoinnin edistäminen

- Kuraattori toteuttaa sosiaalisten taitojen opetusta (esim. kaveritaitotunnit) ja tukee oppilaita sosiaalisten suhteiden haasteissa.
- Terveydenhoitaja edistää oppilaiden fyysistä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.
- Psykologi ja kuraattori tukevat oppilaita molemmilla kansalliskielillä: psykologi toimii saameksi ja kuraattori suomeksi, mikä tukee kielellistä saavutettavuutta.

Tukitarpeiden arviointi ja varhainen puuttuminen

- Psykologi ja kuraattori tapaavat oppilaita opettajan havaintojen perusteella, mikä mahdollistaa varhaisen tuen.
- Opettaja toimii tukitoimien käynnistäjänä ja seuraa oppilaan hyvinvointia, tehden yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa tarpeen mukaan.

Muu konkreettinen yhteistyö
opettajan ja opiskeluhuollon
ammattilaisen (psykologi,
kuraattori, terveydenhoitaja)
välillä

- Ammatillinen tuki ja kollegiaalinen yhteistyö
- Yhteistyö kodin ja koulun välillä
- Moniammatillinen yhteistyö ja tuen tarpeen arviointi

Muu konkreettinen yhteistyö opettajan ja opiskeluhuollon ammattilaisen (psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja) välillä

Ammatillinen tuki ja kollegiaalinen yhteistyö

- Opettajan työssä esiin nouseviin haasteisiin saa tukea kysymällä – kouluyhteisössä vallitsee matalan kynnyksen toimintakulttuuri, jossa apua on saatavilla.
- Kollegoilta ja asiantuntijoilta saa tarvittaessa konkreettisia neuvoja ja toimintaohjeita opetuksen tai oppilaan tukemisen kysymyksiin.
- Opettajan ei tarvitse jäädä yksin pohdintojensa kanssa, vaan asioita käsitellään yhteisöllisesti ja avoimesti.

Yhteistyö kodin ja koulun välillä

- Kodin ja koulun välinen yhteistyö on säännöllistä ja tavoitteellista – se tukee oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja oppimista.
- Opettaja tekee aktiivista yhteistyötä huoltajien kanssa, erityisesti oppilaan tuen tarpeita arvioitaessa ja tukitoimia suunniteltaessa.

Muu konkreettinen yhteistyö opettajan ja opiskeluhuollon ammattilaisen (psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja) välillä

Moniammatillinen yhteistyö ja tuen tarpeen arviointi

- Oppilaiden tuen tarpeita arvioidaan yhteistyössä moniammatillisesti, mukaan lukien esimerkiksi erityisopettajat, opiskeluhuollon henkilöstö ja huoltajat.
- Yhteiset palaverit ja kokoukset järjestetään tarpeen mukaan, ja ne toimivat rakenteina oppilaan tuen suunnittelulle ja seurannalle.
- Tuen tarpeen arviointi on jatkuvaa ja vuorovaikutteista, ja siihen osallistuvat kaikki oppilaan kanssa työskentelevät tahot.

Opettajan saama tuki opiskeluhuollon ammattilaiselta (psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja), joka tarvittaessa huomioi oppilaan saamenkielisyyden ja/tai kulttuuritaustan

Mitä kaivataan lisää?

- 6/ 8 vastaajista saa tukea tarvittaessa OPH ammattilaiselta
- 2/ 8 koki, ettei saanut tarvitsemaansa tukea
- Mitä kaivattiin lisää - avoimet vastaukset:
 - Kuraattori ei puhu saamea

Oppilaan saamenkielisyyden ja/tai kulttuuritaustan huomioiminen yhteistyössä

- Vaihtamalla tietoja opettajien kesken.
- Ymmärtämällä, miten nämä asiat vaikuttavat oppilaaseen ja perheeseen
- Tuomalla mukaan saamen kielen
- Arvostava asenne, kieli.
- Keskustelemalla saamea.
- Käyttämällä saamenkieltä